

ANTÆUS

*Communicationes ex Instituto Archaeologico
Academiae Scientiarum Hungaricae*

34/2016

Sigel: Antaeus

ANTÆUS

34

*Communicationes ex Instituto Archaeologico
Academiae Scientiarum Hungaricae*

Communicationes ex Instituto Archaeologico
Academiae Scientiarum Hungaricae

Distribution of exchange copies by
the Library of the Institute of Archaeology, Research Centre for the Humanities,
Hungarian Academy of Sciences
H-1097 Budapest, Tóth Kálmán u. 4.

General Editor:

BÉLA MIKLÓS SZŐKE

Editorial Board:

FRIDERIKA HORVÁTH, VIKTÓRIA KISS, LÁSZLÓ TÖRÖK, CSILLA ZATYKÓ,
MIHAEL BUDJA, CLAUS VON CARNAP-BORNHEIM,
SIR DAVID WILSON

The publication of this volume was supported by a special grant of the Hungarian Academy of Sciences

HU ISSN 0238-0218

Desktop editing and layout by AbiPrint Kft.
Printed in Hungary by the Mester Nyomda Kft.
Cover by H&H Design

Beyond archaeological finds and sites:
multidisciplinary research projects
in Hungary

II

INHALT – CONTENTS

<i>Carola Metzner-Nebelsick – Erzsébet Jerem:</i> Das älterurnenfelderzeitliche Grab 159 aus Sopron-Krautacker – Ein Beitrag zur Rolle von Gold als Bestandteil der Tracht	11
<i>Kitti Köhler – Tamás Hajdu:</i> Physical anthropological examination of the human remains from the grave No. 159 excavated at the Sopron-Krautacker Late Bronze Age cemetery	35
<i>Friderika Horváth:</i> Eine besondere Gruppe der spätrömischen Keramik mit polierter Oberfläche – Beiträge zu den römisch–barbarischen Beziehungen	41
<i>Zsófia Masek:</i> The transformation of Late Antique comb types on the frontier of the Roman and Germanic world – Early medieval antler combs from Rákóczifalva (County Jász-Nagykun-Szolnok, Hungary)	105
<i>Emese Szabó:</i> Die frühmittelalterliche Siedlung Balatonőszöd-Temetői-dűlő und ihr Gräberfeld	173
<i>Rozália Bajkai:</i> Die spätawarenzeitliche Siedlung von Hajdúnánás-Mácsi-dűlő – Studien zur Siedlungskeramik des 8. und 9. Jahrhunderts auf dem nördlichen Randgebiet der Großen Ungarischen Tiefebene	209
<i>Péter Tomka – Szabina Merva:</i> Bácsa-Szent Vid domb – Eine Siedlung des 9.–10. Jahrhunderts an der Wieselburger Donau	253
<i>Katalin Gergely:</i> Die Überreste des karolingerzeitlichen Herrenhofes und der Befestigung in Mosaburg/Zalavár – Aufgrund der Ausgrabungen von Géza Fehér und Ágnes Cs. Sós (1951–1966)	287
<i>Péter Langó:</i> Uelgi – Geszteréd – Bodrogszerdahely – Notes on the cultural context of a tenth-century mount type	373
<i>Péter Langó – Rozália Kustár – Kitti Köhler – Aranka Csósz:</i> A study of the tenth-century cemetery at Harta-Freifelt	389
<i>László Kovács:</i> Versuche zur um Vollständigkeit bemühten Herausgabe der ungarischen Grab-, Streu- und Schatzfunde im Karpatenbecken des 10.–12. Jahrhunderts: Fundkataster, Korpusreihe	417

LIST OF AUTHORS

BAJKAI, ROZÁLIA

Institute of Archaeology, Research Centre for the Humanities, Hungarian Academy of Sciences
H-1097 Budapest, Tóth Kálmán utca 4.
bajkai.rozalia@btk.mta.hu

CSÖSZ, ARANKA

Institute of Archaeology, Research Centre for the Humanities, Hungarian Academy of Sciences
H-1097 Budapest, Tóth Kálmán utca 4.
csosz.aranka@btk.mta.hu

GERGELY, KATALIN

Hungarian National Museum
H-1088 Budapest, Múzeum körút 14-16.
gergely.katalin@hnm.hu

HAJDU, TAMÁS

Eötvös Loránd University, Faculty of Science,
Institute of Biology
H-1117 Budapest, Pázmány Péter sétány 1/C
hajdut@elte.hu

HORVÁTH, FRIDERIKA

Institute of Archaeology, Research Centre for the Humanities, Hungarian Academy of Sciences
H-1097 Budapest, Tóth Kálmán utca 4.
horvath.friderika@btk.mta.hu

JEREM, ERZSÉBET

Institute of Archaeology, Research Centre for the Humanities, Hungarian Academy of Sciences
H-1097 Budapest, Tóth Kálmán utca 4.
jerem.erzsebet@btk.mta.hu

KOVÁCS, LÁSZLÓ

Institute of Archaeology, Research Centre for the Humanities, Hungarian Academy of Sciences
H-1097 Budapest, Tóth Kálmán utca 4.
kovacs.laszlo@btk.mta.hu

KÖHLER, KITTI

Institute of Archaeology, Research Centre for the Humanities, Hungarian Academy of Sciences
H-1097 Budapest, Tóth Kálmán utca 4.
kohler.kitti@btk.mta.hu

KUSTÁR, ROZÁLIA

Dunatáj Értékeiért Nonprofit Zrt.
H-6326 Harta, József Attila utca 22.
rozinakustar@t-online.hu

LANGÓ, PÉTER

Institute of Archaeology, Research Centre for the Humanities, Hungarian Academy of Sciences
H-1097 Budapest, Tóth Kálmán utca 4.
lango.peter@btk.mta.hu

MASEK, ZSÓFIA

Institute of Archaeology, Research Centre for the Humanities, Hungarian Academy of Sciences
H-1097 Budapest, Tóth Kálmán utca 4.
masek.zsofia@btk.mta.hu

MERVA, SZABINA

Institute of Archaeology, Research Centre for the Humanities, Hungarian Academy of Sciences
H-1097 Budapest, Tóth Kálmán utca 4.
merva.szabina@btk.mta.hu

METZNER-NEBELSICK, CAROLA

Institut für Vor- und Frühgeschichtliche Archäologie
und Provinzialrömische Archäologie,
Ludwig-Maximilians-Universität München
D-80539 München, Geschwister-Scholl-Platz 1.
Metzner-Nebelsick@vfpa.fak12.uni-muenchen.de

NYERGES, ÉVA ÁGNES

Institute of Archaeology, Research Centre for the Humanities, Hungarian Academy of Sciences
H-1097 Budapest, Tóth Kálmán utca 4.
nyerges.evaagnes@btk.mta.hu

SZABÓ, EMESE

szeseme@hotmail.com

TOMKA, PÉTER

H-9022 Győr, Lukács Sándor utca 14.
tomka.szonyi@gmail.com

ABBREVIATIONS

ActaArchHung	Acta Archaeologica Hungarica Academiae Scientiarum Hungaricae (Budapest)
Agria	Agria. Az Egri Múzeum Évkönyve (Eger)
Alba Regia	Alba Regia. Annales Musei Stephani Regis (Székesfehérvár)
AmJPhysAnthropol	American Journal of Physical Anthropology (Washington D. C.)
AKorr	Archäologisches Korrespondenzblatt (Mainz)
Antaeus	Antaeus. Communicationes ex Instituto Archaeologico Academiae Scientiarum Hungaricae (Budapest)
ArchA	Archaeologia Austriaca (Wien)
ArchÉrt	Archaeologiai Értesítő (Budapest)
ArchHung	Archaeologia Hungarica (Budapest)
Arrabona	Arrabona. A Győri Xantus János Múzeum Évkönyve (Győr)
BAR IS	British Archaeological Reports, International Series (Oxford)
BBVF	Bonner Beiträge zur vor- und frühgeschichtlichen Archäologie (Bonn)
BMMK	A Békés Megyei Múzeumok Közleményei (Békéscsaba)
BudRég	Budapest Régiségei (Budapest)
CommArchHung	Communicationes Archaeologicae Hungariae (Budapest)
DMÉ	A Debreceni Déri Múzeum Évkönyve (Debrecen)
FolAnthr	Folia Anthropologica (Szombathely)
FolArch	Folia Archaeologica (Budapest)
FontArchHung	Fontes Archaeologici Hungariae (Budapest)
GSAD	Glasnik Srpskog Arheološkog Društva (Belgrade)
HevesMRK	Heves Megyei Régészeti Közlemények (Eger)
HOMÉ	A Herman Ottó Múzeum Évkönyve (Miskolc)
JAMÉ	A nyíregyházi Jósza András Múzeum Évkönyve (Nyíregyháza)
JOÖMV	Jahrbuch des Oberösterreichischen Musealvereines (Linz)
JPMÉ	A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve (Pécs)
JRGZM	Jahrbuch des Römisch-Germanischen Zentralmuseums (Mainz)
MAA	Monumenta Avarorum Archaeologica (Budapest)
MBV	Münchener Beiträge zur Vor- und Frühgeschichte (München)
MhBV	Materialhefte zur Bayerischen Vorgeschichte (Kallmünz, München)
MFME	A Móra Ferenc Múzeum Évkönyve (Szeged)
MFME StudArch	A Móra Ferenc Múzeum Évkönyve – Studia Archaeologica (Szeged)
MGAH	Monumenta Germanorum Archaeologica Hungariae (Budapest)
MPK	Mitteilungen der Prähistorischen Kommission der Österreichischen Akademie der Wissenschaften (Wien)
RégFüz	Régészeti Füzetek (Budapest)
RGZM Kataloge	Römisch-Germanisches Zentralmuseum – Kataloge Vor- und Frühgeschichtlicher Altertümer (Mainz)
RKM	Régészeti Kutatások Magyarországon – Archaeological Investigations in Hungary (Budapest)
RégTan	Régészeti Tanulmányok (Budapest)
RLÖ	Der römische Limes in Österreich (Wien)
SIA	Slovenská Archeológia (Bratislava)

SMK	Somogyi Múzeumok Közleményei (Kaposvár)
StudArch	Studia Archaeologica (Budapest)
Századok	Századok. A Magyar Történelmi Társulat folyóirata (Budapest)
SzMMÉ	A Szolnok Megyei Múzeumok Évkönyve (Szolnok)
VAH	Varia Archeologica Hungarica (Budapest)
VMMK	A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei (Veszprém)
WMMÉ	A Wosinsky Mór Múzeum Évkönyve (Szekszárd)
ZalaiMúz	Zalai Múzeum (Zalaegerszeg)
ZGy	Zalai Gyűjtemény (Zalaegerszeg)
ZfA	Zeitschrift für Archäologie (Berlin)